

12 La inserció laboral de la població immigrada

Miguel Pajares

RESUM

El creixement d'afiliats estrangers a la Seguretat Social va ser, el 2006, inferior al dels anys anteriors; un descens que té a veure amb el fort increment produït l'any anterior a causa del procés de regularització. També hi està relacionada tant l'evolució del percentatge de dones entre els afiliats estrangers, com la del nombre de dones ocupades en el servei domèstic. La taxa d'ocupació de la població immigrada va continuar augmentant el 2006, paral·lelament a l'augment de la mateixa taxa per al conjunt de la població catalana, però mantenint la diferència entre ambdues taxes que hi havia en anys anteriors. En la distribució dels treballadors immigrants per sectors laborals el més destacat va ser el creixement en la construcció, i en la seva distribució segons categories laborals el que va destacar va ser el manteniment de la forta concentració en les categories baixes que ja hi havia en els anys anteriors, sense que s'hagi produït, en aquest sentit, cap tendència a millorar.

Per fer l'anàlisi de la inserció laboral de la població immigrada la principal font de dades que utilitzarem és la d'afiliats estrangers a la Seguretat Social. Les dades ens han estat proporcionades per l'Observatorio Permanente de la Inmigración (OPI), adscrit a la Secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració, encara que en alguns apartats també utilitzem les que fa públiques la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social. Les estadístiques d'afiliats a la Seguretat Social ens permeten distingir els treballadors en alta laboral segons la nacionalitat, el sexe i l'edat; a més, el règim de cotització ens informa de les persones que estan en els sectors laborals que tenen règims especials, com el sector agrícola o el de treballadors domèstics, i el grup de cotització ens informa de les categories laborals que tenen aquestes persones.

Les dades d'afiliats estrangers a la Seguretat Social que mostrarem són de l'11 de gener de 2007. Les que vam utilitzar per a l'anuari de l'any passat eren del 12 de gener de 2006, i en els anys anteriors eren de dates molt properes, totes anteriors al 14 de gener. La diferència de dates ha de ser tinguda en compte en la comparació que fem per observar l'evolució produïda en els darrers anys, però atès que és molt petita, aquesta comparació és adequada.

Una altra font de dades que utilitzem, en un dels apartats, és l'Enquesta de Població Activa (EPA), o més concretament, l'explotació que en fa l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Però es tracta d'una font molt limitada perquè la mostra de

Catalunya és insuficient per fer les desagregacions que ens haurien interessat. A partir d'aquí comentem les taxes d'activitat, ocupació i atur dels estrangers, però sense fer distinció per nacionalitat o per sexe.

L'any 2006 va ser l'any immediatament posterior al procés de regularització desenvolupat el 2005, el més gran dels que s'han produït a l'Estat espanyol. En l'anuari que vam presentar l'any passat informàvem que la regularització va suposar l'increment de 112.842 treballadors estrangers en alta laboral a Catalunya. En total, al llarg de l'any 2005, els estrangers afiliats a la Seguretat Social van augmentar 135.411 persones, cosa que percentualment va suposar un creixement del 51,8% respecte de l'any anterior, el creixement més gran que mai s'ha produït en altes laborals d'estrangers. En aquell anuari ja comentàvem que els resultats consolidats del procés de regularització es veurien un any més tard amb les dades del començament del 2007, i això, per tant, atorga un interès reforçat a l'anàlisi que presentem aquest any.

EVOLUCIÓ DE LES DADES SOBRE TREBALLADORS ESTRANGERS A CATALUNYA

A 11 de gener de 2007 hi havia 434.518 estrangers en alta laboral a la Seguretat Social a Catalunya. El repartiment per províncies es pot veure en la taula 1. A Barcelona hi havia el 70,8% dels estrangers, i la segona província per nombre d'estrangers era Girona, on hi havia un 12,2% del total. Respecte del conjunt de la població ocupada que hi havia a Catalunya, els estrangers són el 13%, un percentatge que ha pujat gairebé un punt respecte al que hi havia un any abans. La província en què representen un percentatge més gran és Girona, on són el 17% del conjunt de la població ocupada (vegeu la taula 12).

Al llarg de l'any 2006 el nombre de persones estrangeres va créixer en 38.658 altes laborals, cosa que suposa un increment anual del 9,5%. Aquesta és una primera dada d'interès, ja que es tracta del creixement percentual més baix dels últims anys; cosa que ens indica que, després del fort augment d'altes laborals derivat del procés de regularització del 2005, el creixement va tornar a les cotes d'anys anteriors o fins i tot a cotes

Taula 1.**Població treballadora afiliada a la Seguretat Social. Catalunya, 2007**

	Treballadors estrangers	% de treb. estr. per província	Total població ocupada	% de treb. estr. sobre el total
Barcelona	307.815	70,8	2.528.700	12,2
Girona	53.040	12,2	311.800	17
Lleida	28.634	6,6	188.600	15,2
Tarragona	45.029	10,4	310.700	14,5
Total Catalunya	434.518	100	3.339.800	13

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración i del Boletín de Estadísticas laborales (dades a 11 de gener).

més baixes. Però malgrat aquesta ralentització del creixement de persones ocupades estrangeres, aquestes persones aporten la meitat del creixement de l'ocupació que es va produir el 2006 a Catalunya, en què el nombre total d'altres laborals a la Seguretat Social va créixer en 87.800.

El creixement de persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social a Catalunya ha estat, al llarg del 2006, pràcticament idèntic al que s'ha produït a Espanya, que ha estat del 9,9%. El nombre d'afiliats a Espanya ha ascendit a 1.930.260, per la qual cosa els de Catalunya representen el 22,5% de tots els que hi ha a Espanya, un percentatge gairebé idèntic al de l'any anterior.

En les darreres columnes de la taula 2 veiem com es repartien, el gener de 2007, els treballadors estrangers que hi ha a Catalunya segons la seva nacionalitat d'origen, i en la mateixa taula podem apreciar també el creixement que s'ha produït en els darrers anys. El col·lectiu més nombrós el 2007, igual que en anys anteriors, és el marroquí, però la distància que el separa dels següents era més gran en els anys anteriors, ja que aquest col·lectiu no ha estat dels que han tingut un creixement més gran. L'any de la regularització només va créixer un 32,7%, quan el creixement mitjà va ser del 51,8%, i el 2006 va créixer un 7,1%, també per sota de la mitjana.

Taula 2.

Creixement anual de la població estrangera afiliada a la Seguretat Social per origen. Catalunya, 2003-2007

	2003	2004		2005		2006		2007	
	Nombre	Nombre	% creix. anual	Nombre	% creix. anual	Nombre	% creix. anual	Nombre	% creix. anual
Unió Europea	38.512	44.709	16,1	51.538	15,3	60.823	18	75.488	24,1
Resta d'Europa	11.185	13.868	24	20.035	44,5	38.430	91,8	42.174	9,7
Romania	4.741	6.093	28,5	9.971	63,6	20.881	109,4	23.537	12,7
Ucraïna	2.849	3.341	17,3	4.165	24,7	6.785	62,9	7.128	5,1
Àfrica	58.316	66.726	14,4	75.721	13,5	102.062	34,8	109.789	7,6
Gàmbia	3.620	3.991	10,2	4.448	11,5	5.962	34	6.168	3,5
Marroc	43.877	49.343	12,5	55.484	12,4	73.626	32,7	78.840	7,1
Senegal	2.307	2.922	26,7	3.520	20,5	5.553	57,8	6.670	20,1
Amèrica llatina	54.271	64.411	18,7	82.378	27,9	150.554	82,8	157.390	4,5
Argentina	4.055	5.821	43,6	8.245	41,6	13.970	69,4	14.533	4
Bolívia	879	1.119	27,3	1.995	78,3	11.038	453,3	11.693	5,9
Colòmbia	8.634	9.961	15,4	13.206	32,6	21.996	66,6	23.346	6,1
Equador	17.452	20.057	14,9	24.351	21,4	51.807	112,8	51.865	0,1
Perú	9.506	11.687	22,9	14.570	24,7	17.521	20,3	18.862	7,7
Rep. Dominicana	4.236	4.657	9,9	5.420	16,4	7.129	31,5	7.795	9,3
Uruguai	1.267	1.652	30,4	2.570	55,6	5.706	122	6.005	5,2
Amèrica del Nord	1.087	1.179	8,5	1.240	5,2	1.426	15	1.489	4,4
Àsia	21.294	24.391	14,5	29.832	22,3	42.855	43,7	46.432	8,3
Xina	7.776	8.747	12,5	11.699	33,7	17.229	47,3	18.370	6,6
Filipines	3.797	3.962	4,3	4.321	9,1	4.833	11,8	5.056	4,6
Pakistan	5.230	6.525	24,8	7.752	18,8	11.603	49,7	12.589	8,5
Oceania	166	170	2,4	180	5,9	214	18,9	247	15,4
Total	184.954	215.607	16,6	261.449	21,3	396.860	51,8	434.517	9,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 1 de gener).

El col·lectiu equatorià és el segon grup en altes laborals i un dels que més creixement ha tingut en l'any de la regularització; però el 2006 no ha crescut gens. Es tracta d'un col·lectiu del qual es rep poca immigració; si va tenir un creixement alt amb la regularització va ser perquè havia acumulat molta població en situació irregular, però no s'espera que hi hagi creixements significatius d'aquest col·lectiu. Els altres col·lectius llatinoamericans també van créixer per sota de la mitjana el 2006, tret del dominicà, un col·lectiu d'immigració antiga a Catalunya, que va tenir poc protagonisme en la regularització (perquè tenia poca població en situació irregular), però que continua mantenint un ritme moderadament alt de creixement.

El tercer col·lectiu en importància numèrica quant a altes laborals és el romanès, que, d'altra banda, ha continuat creixent el 2006, amb un increment del 12,7%, situat per damunt de la mitjana. Pel que fa a la resta de col·lectius de fora de la Unió Europea, cal destacar també el creixement del col·lectiu senegalès, que percentualment ha estat el més gran de tots, malgrat que en termes absoluts continuï essent un grup d'escassa importància numèrica.

Però la taula 2 també ens indica que el creixement més gran, tant percentual com en termes absoluts, l'han tingut les persones procedents de països comunitaris, amb un augment percentual del 24,1%. Les seves 14.665 noves altes laborals representen el 38% del creixement total de treballadors estrangers, cosa que ens indica que si no els tenim en compte estarem davant una situació de més ralentització en l'increment de persones afiliades estrangeres a la Seguretat Social.

LES DONES IMMIGRADES EN LES DADES DE LA SEGURETAT SOCIAL

Les dones són el 36,6% del total d'estrangers en alta laboral, i en termes absoluts eren, l'11 de gener de 2007, 159.121. El percentatge que acabem d'assenyalar és lleugerament inferior al que hi havia un any abans (que era del 37,4%), és a dir, hi ha hagut un petit retrocés en la dinàmica que hi havia, que era d'augment del percentatge de dones entre els estrangers afiliats a la Seguretat Social.

En l'anuari anterior informàvem que un dels efectes del procés de regularització havia estat l'increment del percentatge que representen les dones, que havia passat del 33,4% (percentatge de principi del 2005) a l'esmentat 37,4%, un increment de quatre punts percentuals en només un any. I dèiem també que s'havia d'esperar a disposar de les dades de l'any següent per veure si aquest creixement es consolidava. Doncs bé, el que podem dir és que ha patit un lleuger descens, però s'ha mantingut en un grau superior al que hi havia abans de la regularització.

Taula 3.

Població estrangera afiliada a la Seguretat Social per origen i sexe. Catalunya, 2007

Continent i país	Homes	Dones	% dones	Total
Unió Europea	47.368	28.120	37,3	75.488
Resta d'Europa	24.747	17.427	41,3	42.174
Romania	14.686	8.851	37,6	23.537
Ucraïna	4.138	2.990	41,9	7.128
Àfrica	92.162	17.627	16,1	109.789
Gàmbia	5.468	700	11,3	6.168
Marroc	65.023	13.817	17,5	78.840
Senegal	6.034	636	9,5	6.670
Amèrica llatina	74.836	82.554	52,5	157.390
Argentina	8.156	6.377	43,9	14.533
Bolívia	5.029	6.664	57	11.693
Colòmbia	10.992	12.354	52,9	23.346
Equador	23.934	27.931	53,9	51.865
Perú	9.271	9.591	50,8	18.862
Rep. Dominicana	2.981	4.814	61,8	7.795
Uruguai	3.413	2.592	43,2	6.005
Amèrica del Nord	831	658	44,2	1.489
Àsia	34.212	12.220	26,3	46.432
Xina	11.075	7.295	39,7	18.370
Filipines	2.250	2.806	55,5	5.056
Pakistan	12.309	280	2,2	12.589
Oceania	181	66	26,7	247
Total	275.396	159.121	36,6	434.517

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 1 de gener).

Taula 4.

Evolució de la proporció de dones entre la població estrangera afiliada a la Seguretat Social. Catalunya, 2005-2007

	2005		2006		2007	
	Total dones	% del total d'estrangers	Total dones	% del total d'estrangers	Total dones	% del total d'estrangers
Unió Europea	19.260	37,4	22.960	37,7	28.120	37,3
Resta d'Europa	6.793	33,9	16.064	41,8	17.427	41,3
Romania	2.837	28,5	7.953	38,1	8.851	37,6
Ucraïna	1.444	34,7	2.845	41,9	2.990	41,9
Àfrica	10.776	14,2	16.445	16,1	17.627	16,1
Gàmbia	486	10,9	669	11,2	700	11,3
Marroc	8.501	15,3	12.927	17,6	13.817	17,5
Senegal	335	9,5	510	9,2	636	9,5
Amèrica llatina	41.572	50,5	80.811	53,7	82.554	52,5
Argentina	3.447	41,8	6.151	44	6.377	43,9
Bolívia			6.562	59,4	6.664	57
Colòmbia	6.892	52,2	11.881	54	12.354	52,9
Equador	12.016	49,3	28.446	54,9	27.931	53,9
Perú	7.603	52,2	9.170	52,3	9.591	50,8
Rep. Dominicana	3.618	66,8	4.663	65,4	4.814	61,8
Uruguai			2.508	44	2.592	43,2
Amèrica del Nord	524	42,3	615	43,1	658	44,2
Àsia	8.264	27,7	11.487	26,8	12.220	26,3
Xina	4.669	39,9	6.839	39,7	7.295	39,7
Filipines	2.464	57	2.717	56,2	2.806	55,5
Pakistan	128	1,7	247	2,1	280	2,2
Oceania	45	25	65	30,4	66	26,7
Total	87.387	33,4	148.586	37,4	159.121	36,6

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 1 de gener).

En la taula 3 veiem les dades absolutes de dones en alta laboral per nacionalitats, així com el percentatge que representen les dones per a cada nacionalitat en el total de persones afiliades a la Seguretat Social. Els col·lectius llatinoamericans, juntament amb el filipí són els que tenen més percentatge de dones, mentre que els percentatges més baixos els tenen els col·lectius africans i el pakistanès. En termes absoluts, el col·lectiu

que més dones aporta a les altes a la Seguretat Social no és el marroquí, com succeïa quan ens referíem a homes i dones sense distinció, sinó l'equatorià.

L'evolució que han tingut els percentatges a què ens estem referint s'aprecia a la taula 4. Hi veiem que els col·lectius en què es va incrementar més el percentatge de dones l'any de la regularització van ser els de l'Europa de l'Est, en què aquest percentatge va passar de ser el 33,9% el gener del 2005 a ser el 41,8% el gener del 2006. De fet, aquests van ser els col·lectius que van provocar l'increment del percentatge mitjà. I un any més tard manté els percentatges assolits amb una lleugera disminució. En aquest darrer any, pràcticament tots els percentatges descendeixen, tot i que tots ho fan en una proporció petita.

Cal remarcar que els col·lectius amb percentatges més baixos de dones (els africans i el pakistanès) persisteixen, any rere any, en aquesta situació. Ja havíem cridat l'atenció sobre la conveniència de plantejar polítiques específiques de promoció de l'ocupació per corregir aquesta situació, i hem de dir que la necessitat d'aquestes polítiques continua tan vigent com anys enrere.

TAXES D'ACTIVITAT I D'OCUPACIÓ DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA

Deixem per un moment les dades de persones afiliades a la Seguretat Social i utilitzem les estadístiques de l'EPA per referir-nos a les taxes d'activitat, ocupació i atur. La taxa d'activitat és la proporció que es dona entre la població activa i la població de més de 16 anys. Es considera població activa el conjunt de les persones que treballen, més les que estan en situació d'atur (persones que no treballen però que busquen feina). Entre el conjunt de la població catalana més gran de 16 anys, la taxa d'activitat era, al final de l'any 2006, del 62,4%, mentre que la dels estrangers era del 78,9%, és a dir, setze punts per sobre.

Aquesta taxa més gran d'activitat de la població immigrada respecte del conjunt de la població és quelcom que s'observa des que els estrangers apareixen en les estadístiques sobre població activa. En els quatre darrers anys és així, com es pot apreciar a la tau-

Taula 5.

Evolució de les taxes d'activitat per sexe. Catalunya, 2003-2006

	Total població a Catalunya				Població estrangera			
	4t. trimestre 2003	4t. trimestre 2004	4t. trimestre 2005	4t. trimestre 2006	4t. trimestre 2003	4t. trimestre 2004	4t. trimestre 2005	4t. trimestre 2006
Total	59,6	59,5	61,8	62,4	73,2	74,5	75,1	78,9
Homes	70,6	69,6	72,1	72,0	87,6	90,0	87,5	90,3
Dones	49,1	50,1	51,9	53,0	58,4	58,5	62,0	65,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

la 5. Però el que és remarcable és que la diferència el 2006 va ser superior a la d'anys anteriors. Un any abans era de tretze punts, tres menys que el 2006. El cert és que les taxes d'activitat continuen incrementant-se, tant per a autòctons com per a estrangers, però en el darrer any la que més s'ha incrementat és la dels estrangers.

Una cosa semblant podem dir de la taxa d'ocupació, que és la proporció d'ocupats entre la població més gran de 16 anys. En la taula 6 veiem que la d'estrangers de l'últim any està gairebé dotze punts per damunt de la del conjunt de la població. I també veiem que, com succeeix amb les taxes d'activitat, les d'ocupació es van incrementant, tant en el cas dels estrangers com en el del conjunt de la població. Però el creixement de la taxa d'ocupació dels estrangers, produït el 2006, ha estat notablement més gran que el del conjunt de la població.

La taxa d'ocupació femenina ha crescut més que la masculina al llarg dels darrers quatre anys, tant la referida al conjunt de la població com la referida a la població estrangera. Però el creixement més important ha estat el que ha tingut la taxa d'ocupació de les dones estrangeres l'any 2006: cinc punts percentuals. Tot i així, les dones estrangeres tenen, a Catalunya, una taxa d'ocupació (55,5%) inferior a la que tenen en el conjunt de l'Estat espanyol (57,9%), cosa que està relacionada amb la presència més gran a Catalunya de col·lectius, com els africans i el pakistanès, que tenen taxes d'ocupació de les dones molt baixes.

Taula 6.

Evolució de les taxes d'ocupació per sexe. Catalunya, 2003-2006

	Total població a Catalunya				Població estrangera			
	4t. trimestre 2003	4t. trimestre 2004	4t. trimestre 2005	4t. trimestre 2006	4t. trimestre 2003	4t. trimestre 2004	4t. trimestre 2005	4t. trimestre 2006
Total	54,3	54,3	57,7	58,2	60,5	63,0	65,3	70,0
Homes	65,8	64,9	68,2	68,0	75,7	78,9	79,4	82,3
Dones	43,3	44,3	47,7	48,7	45,2	46,6	50,6	55,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

El fet que la taxa d'activitat dels estrangers estigui setze punts per damunt de la del conjunt de la població, mentre que la d'ocupació solament està dotze punts per damunt, condueix a la paradoxa que la taxa d'atur dels estrangers també sigui més gran que la dels autòctons. És a dir, tenen una taxa d'ocupació més alta, però també és més alta la seva taxa d'atur, com veurem a continuació.

TAXA D'ATUR

La taxa d'atur és la relació que hi ha entre el nombre de persones aturades i el nombre de persones actives (aquí la relació no és amb les persones més grans de 16 anys, sinó amb les persones actives). A la taula 7 veiem que la dels estrangers és, en el darrer any, de l'11,3% mentre que la del conjunt de la població és del 6,7%, gairebé cinc punts de diferència.

Aquesta diferència ja es produïa en anys anteriors i fins i tot era més gran. L'evolució que ha tingut mereix ser remarcada: tant en el cas dels estrangers com en el del conjunt de la població, l'atur ha anat descendant, però el descens ha estat molt més gran per als estrangers, per als qui en quatre anys ha passat del 17,3% a l'11,3%. I entre la població estrangera, el descens és més gran en les dones que en els homes; elles baixen la taxa d'atur en més de set punts percentuals en quatre anys.

Taula 7.

Evolució de les taxes d'atur per sexe. Catalunya, 2003-2006

	Total població a Catalunya				Població estrangera			
	4t. trimestre 2003	4t. trimestre 2004	4t. trimestre 2005	4t. trimestre 2006	4t. trimestre 2003	4t. trimestre 2004	4t. trimestre 2005	4t. trimestre 2006
Total	8,9	8,8	6,6	6,7	17,3	15,4	13,0	11,3
Homes	7,1	6,7	5,5	5,6	13,6	12,3	9,3	8,9
Dones	11,2	11,6	8,2	8,1	22,6	20,4	18,5	15,3

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT.

Malgrat tot, la taxa d'atur més gran de la població immigrada mereix ser tinguda molt en compte en les polítiques públiques d'ocupació. En les taules anteriors la comparàvem amb la del conjunt de la població, però si ho fem amb la de la població autòctona, la que té nacionalitat espanyola, el que veiem és que la diferència encara és més gran. La taula 8 ens ho mostra.

Taula 8.

Taxes d'ocupació i atur per a la població estrangera i de nacionalitat espanyola. Catalunya, 2007

	Taxa d'ocupació	Taxa d'atur
Total	58,2	6,7
Població amb nacionalitat espanyola	56,3	5,7
Població estrangera	70,0	11,3

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT.

La població autòctona té una taxa d'atur del 5,7%, cosa que ja es considera “aturada tècnica”, és a dir, un atur que gairebé no pot baixar més, o una situació que es pot considerar de plena ocupació; mentre que la taxa de la població immigrada sí que és

susceptible de baixar i és per això que diem que mereix una atenció específica en les polítiques d'ocupació.

SECTORS LABORALS D'INSERCIÓ DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA

La distinció que fa la Seguretat Social per règims de cotització ens permet veure com es reparteixen els treballadors estrangers entre alguns dels sectors laborals. Hi ha un règim general en què s'inscriuen la majoria dels treballadors assalariats (que inclou la indústria, la construcció, els serveis, etc.) i uns règims especials. D'aquests règims n'hi ha dos que en aquesta anàlisi ens interessen especialment, pel fet que són sectors amb alta presència de treballadors estrangers: el règim agrari i el de treballadors domèstics.

El règim general és el que agrupa la part més gran dels treballadors estrangers, sigui quina sigui la seva nacionalitat, com també passa amb els autòctons. A la taula 9 es poden veure les dades absolutes per nacionalitats i podem observar la presència de la població estrangera en els altres règims (hem exclòs la informació sobre el règim especial de treballadors del mar, així com sobre el règim de la mineria i el carbó, perquè ambdós són residuals quant al nombre d'ocupats).

Veiem que els dos que tenen un nombre més elevat de persones estrangeres ocupades (després del general) són el règim de treballadors domèstics i el de treballadors autònoms. En el de treballadors domèstics és el col·lectiu equatorià el que aporta un nombre de persones més alt, seguit d'altres nacionalitats llatinoamericanes (boliviana, colombiana, peruana...), i del col·lectiu marroquí, el romanès i el filipí. En el règim agrari és el marroquí, seguit del romanès, el que més persones afiliades aporta. I en el de treballadors autònoms, també és el marroquí, seguit del xinès. Però potser, més que les dades absolutes, el que resulta de més interès són els percentatges. L'evolució que els percentatges han tingut, en els quatre règims, es mostra a la taula 10.

Els col·lectius que tenen més concentració (percentatges més alts) en el règim de treballadors domèstics són el bolivià i el filipí. Els segueixen l'equatorià, el dominicà i altres.

Taula 9.

Població estrangera afiliada a la Seguretat Social segons el règim. Catalunya, 2007

	General	Autònom	Agrari	Llar	Total
Unió Europea	59.684	14.295	1.145	276	75.488
Resta d'Europa	34.937	1.264	1.740	4.203	42.174
Romania	19.703	372	1.289	2.155	23.537
Ucraïna	6.026	178	185	736	7.128
Àfrica	93.303	5.104	7.601	3.575	109.789
Gàmbia	5.185	155	690	132	6.168
Marroc	66.729	4.115	5.005	2.822	78.840
Senegal	5.785	134	602	132	6.670
Amèrica llatina	127.372	4.755	761	24.429	157.390
Argentina	12.454	1.212	28	832	14.533
Bolívia	7.827	66	91	3.709	11.693
Colòmbia	19.313	643	208	3.168	23.346
Equador	41.281	610	289	9.674	51.865
Perú	15.823	546	34	2.437	18.862
Rep. Dominicana	6.206	239	35	1.315	7.795
Uruguai	5.129	303	14	556	6.005
Amèrica del Nord	1.094	362	2	30	1.489
Àsia	36.921	5.820	865	2.810	46.432
Xina	14.341	3.461	90	477	18.370
Filipines	3.239	47	11	1.753	5.056
Pakistan	10.837	1.057	532	159	12.589
Oceania	203	38	6	0	247
Total	354.664	31.929	12.134	35.374	434.517

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 11 de gener).

Taula 10.

Evolució dels percentatges de població estrangera afiliada a la Seguretat Social segons el règim. Catalunya, 2005-2007

	General			Autònom			Agrari			Llar		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Europa comunitària	78	77.8	79,1	20,3	20.6	18,9	1,2	1.0	1,5	0,4	0.5	0,4
Resta d'Europa	87,9	78.2	82,8	3,6	2.4	3	5,2	5.1	4,1	3,2	14.2	10
Romania	88,4	78.7	83,7	1,3	0.9	1,6	7,1	6.9	5,5	3,1	13.4	9,2
Ucraïna	90,4	80.9	84,5	2,5	1.9	2,5	3,9	3.3	2,6	3	13.8	10,3
Àfrica	83,5	79.7	85	4,9	4.3	4,6	9,6	8.6	6,9	1,8	7.2	3,3
Gàmbia	83,5	74.4	84,1	2,6	2.3	2,5	13,4	13.5	11,2	0,5	9.7	2,1
Marroc	83,5	81.0	84,6	5,3	4.8	5,2	8,9	7.7	6,3	2,2	6.3	3,6
Senegal	83	74.9	86,7	3,5	2.2	2	12,7	11.2	9	0,4	11.5	2
Amèrica llatina	84,5	73.2	80,9	3,7	2.5	3	0,8	0.6	0,5	10,9	23.7	15,5
Argentina	87,8	83.1	85,7	9,9	7.1	8,3	0,2	0.2	0,2	2	9.5	5,7
Bolívia		52.8	66,9		0.5	0,6		0.9	0,8		45.9	31,7
Colòmbia	86,1	76.2	82,7	3,2	2.5	2,8	1,5	0.9	0,9	9,1	20.4	13,6
Equador	86,2	69.1	79,6	1	0.7	1,2	1	0.7	0,6	11,7	29.5	18,7
Perú	80,6	79.5	83,9	2,8	2.8	2,9	0,3	0.2	0,2	16,2	17.4	12,9
Rep. Dominicana	73,3	73.8	79,6	2,5	2.6	3,1	0,7	0.5	0,4	23,5	23.1	16,9
Uruguai		79.6	85,4		4.2	5		0.4	0,2		15.7	9,3
Amèrica del Nord	74,9	74.8	73,5	24,4	22.9	24,3	0,2	0.1	0,1	0,4	2.1	2
Àsia	75,6	78.2	79,5	13,4	11.2	12,5	4,1	2.9	1,9	6,8	7.7	6,1
Xina	77,9	79.7	78,1	19,5	16.6	18,8	1,4	0.7	0,5	1,2	3.0	2,6
Filipines	58,3	61.0	64,1	1	1.0	0,9	0,4	0.3	0,2	40,2	37.6	34,7
Pakistan	80,1	82.6	86,1	9	7.2	8,4	10,3	7.2	4,2	0,5	3.0	1,3
Oceania	78,3	79.4	82,2	16,1	15.4	15,4	3,9	2.3	2,4	1,7	2.8	0
Total	82,1	76.6	81,6	8,6	6.8	7,3	4,2	3.4	2,8	5	13.1	8,1

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 11 de gener).

Taula 11.

Dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social segons el règim. Catalunya, 2007

	General		Autònom		Agrari		Llar		Total
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre
Europa comunitària	23.562	83,8	3.930	14	349	1,2	261	0,9	28.120
Resta d'Europa	12.561	72,1	458	2,6	527	3	3.873	22,2	17.427
Romania	6.372	72	83	0,9	401	4,5	1.988	22,5	8.851
Ucraïna	2.185	73,1	76	2,5	51	1,7	678	22,7	2.990
Àfrica	14.277	81	609	3,5	383	2,2	2.356	13,4	17.627
Gàmbia	623	89	41	5,9	13	1,9	23	3,3	700
Marroc	11.035	79,9	431	3,1	315	2,3	2.035	14,7	13.817
Senegal	554	87,1	20	3,1	20	3,1	42	6,6	636
Amèrica llatina	58.223	70,5	1.918	2,3	214	0,3	22.189	26,9	82.554
Argentina	5.329	83,6	391	6,1	4	0,1	651	10,2	6.377
Bolívia	3.157	47,4	25	0,4	17	0,3	3.465	52	6.664
Colòmbia	9.154	74,1	342	2,8	60	0,5	2.793	22,6	12.354
Equador	18.662	66,8	208	0,7	93	0,3	8.968	32,1	27.931
Perú	7.224	75,3	178	1,9	6	0,1	2.181	22,7	9.591
Rep. Dominicana	3.416	71	143	3	11	0,2	1.244	25,8	4.814
Uruguai	2.023	78	80	3,1	2	0,1	487	18,8	2.592
Amèrica del Nord	509	77,4	132	20,1	0	0	17	2,6	658
Àsia	8.223	67,3	1.783	14,6	57	0,5	2.155	17,6	12.220
Xina	5.423	74,3	1.453	19,9	30	0,4	389	5,3	7.295
Filipines	1.283	45,7	27	1	3	0,1	1.491	53,1	2.806
Pakistan	198	70,7	42	15	12	4,3	28	10	280
Oceania	60	90,9	6	9,1	0	0	0	0	66
Total	117.753	74	8.904	5,6	1.533	1	30.890	19,4	159.121

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 11 de gener).

Però el que s'observa a la taula 10 és que els seus percentatges han baixat notablement respecte als de l'any anterior, cosa que ha succeït amb totes les nacionalitats.

A l'anuari de l'any passat assenyalàvem que s'havia produït un increment molt notable de treballadors del servei domèstic, ateses les característiques de la regularització del 2005. En aquesta regularització la feina domèstica va ser una de les vies més accessibles per a la presentació de sol·licituds, i bona part de les persones regularitzades van quedar incloses en el règim de treballadors domèstics. A Catalunya es va passar de 13.193 persones estrangeres afiliades al règim de treballadors de la llar de la Seguretat Social, que hi havia el gener del 2005, a 52.067 el gener del 2006. El que llavors apuntàvem va ser la possibilitat que moltes de les persones que havien estat donades d'alta en aquest règim podien passar a altres sectors laborals, quan, un any més tard, renovessin els permisos de residència.

El que tenim el gener del 2007 és un nombre molt inferior de treballadors domèstics respecte del que hi havia el gener del 2006, un descens que no té precedents i que demostra que moltes de les persones que amb la regularització van aparèixer com a treballadores domèstiques no ho eren o tenien moltes possibilitats de deixar de ser-ho després de renovar els permisos.

Respecte dels règims agrari i de treballadors autònoms, cal assenyalar que les variacions, pel que fa als percentatges que hi havia en anys anteriors, mostrades en la taula 10, han estat petites en el darrer any. En tot cas, val la pena ressaltar que els percentatges en el règim de treballadors autònoms continuen sent molt baixos, tret del cas del col·lectiu xinès i del comunitari.

La distribució de les dones per règims de la Seguretat Social presenta algunes característiques específiques. A la taula 11 es pot observar que tenen una presència molt més alta en el règim de treballadors de la llar que en el de treballadors autònoms, en nombres absoluts i en percentatges, quan per a ambdós sexes aquestes dades estaven molt més equilibrades, com mostraven les taules 9 i 10.

A la taula 12 veiem l'evolució que ha tingut la presència de dones estrangeres en el règim de treballadors domèstics. Efectivament, creix molt el nombre l'any de la regu-

Taula 12.

Evolució de les dones estrangeres afiliades al règim de treballadors domèstics.
Catalunya, 2005-2007

	2005		2006		2007	
	Nombre	%*	Nombre	%*	Nombre	%*
Unió Europea	169	0,9	290	1,3	261	0,9
Resta d'Europa	598	8,8	4.940	30,8	3.873	22,2
Romania	283	10	2.542	32	1.988	22,5
Ucraïna	119	8,2	861	30,3	678	22,7
Àfrica	1.136	10,5	3.525	21,4	2.356	13,4
Gàmbia	7	1,4	53	7,9	23	3,3
Marroc	1.044	12,3	2.901	22,4	2.035	14,7
Senegal	6	1,8	82	16,1	42	6,6
Amèrica llatina	8.375	20,1	31.764	39,3	22.189	26,9
Argentina	141	4,1	1.061	17,2	651	10,2
Bolívia	0	0	4.645	70,8	3.465	52
Colòmbia	1.117	16,2	3.944	33,2	2.793	22,6
Equador	2.728	22,7	13.771	48,4	8.968	32,1
Perú	2.177	28,6	2.699	29,4	2.181	22,7
Rep. Dominicana	1.231	34	1.537	33	1.244	25,8
Uruguai	0	0	764	30,5	487	18,8
Amèrica del Nord	1	0,2	14	2,3	17	2,6
Àsia	1.712	20,7	2.378	20,7	2.155	17,6
Xina	113	2,4	426	6,2	389	5,3
Filipines	1.527	62	1.565	57,6	1.491	53,1
Pakistan	7	5,5	51	20,6	28	10
Oceania	3	6,7	5	7,7	0	0
Total	12.010	13,7	42.927	28,9	30.890	19,4

*percentatge que representa respecte del total d'estrangeres afiliades a la Seguretat Social.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 11 de gener).

larització i baixa considerablement en el darrer any. Tot i així, una de cada cinc dones estrangeres en alta laboral cotitza en el règim de treballadors domèstics, cosa que és un percentatge molt elevat.

Per nacionalitats, la taula 12 ens mostra que hi ha dos col·lectius, el filipí i el bolivià, en què més de la meitat de les dones en alta laboral són en el sector domèstic. Són també alts els percentatges en aquest sector de les equatorianes (32,1%), dominicanes (25,8%) i altres grups llatinoamericans, com també són alts els percentatges de les dones de l'Europa de l'Est (pels volts del 22%). Però en tots els casos es produeix el mateix descens, més o menys, respecte dels percentatges que tenien l'any anterior.

Deixem els règims de cotització a la Seguretat Social i anem a veure els sectors d'inserció de la població immigrada a partir de les dades sobre sectors d'activitat que fa públiques la Seguretat Social. A la taula 13 hi ha els set sectors en què hi havia un nombre més elevat de persones estrangeres el gener del 2007, i es mostren també les dades del 2006 per veure l'evolució que s'ha produït. Es tracta de dades en què es tenen en compte les branques d'activitat del règim general i els altres règims especials.

La construcció és el sector amb el nombre més elevat de persones estrangeres ocupades i és, a més, un sector en què continuen creixent: el seu creixement l'any 2006 ha estat del 20,3%, quan el creixement mitjà per al conjunt dels sectors va ser del 9,5%, com hem vist a la taula 2. Si donem per fet que la gran majoria de les persones afiliades en el sector de la construcció són homes, resulta que més del 25% del total d'estrangers (homes) en alta laboral són a la construcció.

Aquest percentatge és molt semblant al que s'obté amb les dades d'Espanya (persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social a la construcció, respecte del total d'homes estrangers afiliats). Però les dades de l'EPA diuen que els que en realitat treballen en la construcció són el 40% dels homes estrangers ocupats, no el 25% que es dedueix de les dades de la Seguretat Social. Això ens indica que la construcció continua sent el sector que acull bona part de la immigració en situació irregular, ja que l'EPA no distingeix entre treballadors amb alta a la Seguretat Social i treballadors en situació irregular.

Taula 13.

Evolució de la distribució per sectors d'activitat dels afiliats estrangers a la Seguretat Social. Catalunya, 2006-2007

Sector d'activitat	2006	2007	% creixement el 2006
Construcció	65.810	79.183	20,3
Empreses de serveis i activitats immobiliàries	48.181	60.524	25,6
Comerç	45.574	50.795	11,5
Hoteleria	41.898	45.949	9,7
Indústria manufacturera	39.977	44.754	11,9
Servei domèstic	51.787	35.374	-31,7
Agricultura	13.121	12.134	-7,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social (dades a 11 de gener).

Aquesta comparació entre dades de l'EPA i dades de la Seguretat Social es refereix a Espanya, però no creiem que a Catalunya sigui molt diferent, ja que els percentatges d'ocupació d'estrangers en la construcció són semblants en els dos àmbits territorials.

Com veiem a la taula 13, per darrere de la construcció, en nombre de persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social, hi ha el sector d'empreses de serveis i activitats immobiliàries. Es tracta d'un sector en què hi ha les anomenades empreses de serveis a altres empreses, un tipus d'empresa que ha crescut molt en els darrers anys, l'activitat de les quals consisteix a fer qualsevol cosa que els sigui subcontractada, i en les quals les condicions laborals estan entre les més baixes del mercat de treball. És, com veiem a la taula 13, el sector en què més va créixer, el 2006, el nombre de persones estrangeres ocupades.

El comerç, l'hoteleria i la indústria manufacturera van tenir un creixement similar, quant al nombre de persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social. El servei domèstic va tenir un fort descens, de què ja hem parlat, i també va baixar l'agricultura.

DISTRIBUCIÓ PER CATEGORIES LABORALS

Entrem ja en el darrer aspecte que tractarem en aquest capítol, però al seu torn, el que considerem de més interès: la distribució que tenen els treballadors i treballadores estrangers per categories laborals. Això ens indica com s'insereixen en el mercat laboral, quin tipus de feines fan i quines són les diferències entre la seva situació i la de la resta dels treballadors. Aquí utilitzem la distinció que fa la Seguretat Social entre grups de cotització, que és una classificació en deu grups que podem considerar nivells de categories laborals. Però advertim que aquesta classificació només es refereix al règim general, per tant, en les dades que presentem a continuació no hi ha els treballadors

Taula 14.

Altes a la Seguretat Social en el règim general per tipus de feina i origen. Catalunya, 2007

	Total població treballadora*	Total treballadors estrangers a Catalunya		Total treballadors estrangers de fora de la Unió Europea a Catalunya	
	%	Nombre	%	Nombre	%
Enginyers, llicenc., caps	7,7	11.744	3,3	4.907	1,7
Enginy. tècnics, ajudants	6,4	4.530	1,3	1.753	0,6
Caps administratius	4,3	5.922	1,7	2.401	0,8
Ajudants no titulats	3,4	5.686	1,6	3.837	1,3
Oficials administratius	12,1	21.351	6	11.373	3,8
Subalterns	4,4	8.988	2,5	7.635	2,6
Auxiliars administratius	13,4	32.369	9,1	23.469	7,9
Oficials de 1a. i 2a.	20,4	68.516	19,3	58.562	19,8
Oficials de 3a.	11,8	63.701	17,9	57.414	19,4
Peons i assimilats	15,8	132.962	37,4	124.649	42,1
TOTAL (d'alta a la Seg. Social en règim general)	100	355.769	100	296.000	100

* Aquests percentatge es refereix a població treballadora de tot l'Estat espanyol.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 1 de gener).

del sector domèstic, ni els del sector agrícola, i tampoc no hi ha les persones afiliades a altres règims especials.

A la taula 14 mostrem la distribució percentual per categories del conjunt de la població treballadora (que en aquest cas és la de l'Estat espanyol, perquè no tenim les dades de Catalunya); també mostrem les dades absolutes i percentuals de la distribució dels treballadors estrangers, i les mateixes dades sobre els estrangers no comunitaris. Si fixem la nostra atenció en el col·lectiu no comunitari i el comparem amb el conjunt de la població, veiem que el percentatge de peons que hi ha entre el primer grup (42,1%) és molt superior al que hi ha entre el segon (15,8%), cosa que, d'entrada, dibuixa una situació dels estrangers en el mercat laboral completament diferent de la de les persones autòctones. Els percentatges d'oficials (les dues categories que estan per sobre dels peons) no són gaire diferents per als no comunitaris i per a la població en general; i el percentatge d'auxiliars administratius és inferior per al col·lectiu no comunitari, però no és gaire baix. Ara bé, a partir d'aquí, a mesura que pugem en les categories més altes, el col·lectiu no comunitari té percentatges cada vegada més allunyats del conjunt de la població.

La distribució per categories també pot ser vista segons la nacionalitat d'origen. A la taula 15 presentem les dades absolutes i a la 16 les percentuals. Aquestes darreres dades ens proporcionen més informació a efectes comparatius. Veiem que hi ha col·lectius el percentatge de peons dels quals està molt per sobre de la mitjana donada per als treballadors estrangers (que és el 37,4%): el col·lectiu marroquí, el més important entre la nostra població immigrada ocupada, es compon en un 52,5% de peons; els altres col·lectius africans estan fins i tot per damunt del marroquí: el col·lectiu de Gàmbia té un 71,1% de peons, i el senegalès, un 61,6%. També són molt alts (per damunt del 40%) els percentatges de peons pakistanesos, equatorians, bolivians, dominicans i ucraïnesos.

Altres categories en què també hi ha percentatges significatius són les dues que vénen immediatament després de la de peons: la d'oficials de tercera i la d'oficials de primera i segona. En aquesta darrera, el percentatge més alt el tenen els romanesos, que entre les dues categories d'oficials sumen el 53,8% dels seus afiliats al règim general,

Taula 15.

Estrangers afiliats a la Seguretat Social en el règim general per països i tipus de feina. Catalunya, 2007

	Enginyers i llicenciats	Enginyers tècnics, perits	Caps administratius i de taller	Ajudants no titulats	Oficials administratius	Subalterns	Auxiliars administratius	Oficials de 1a. i 2a.	Oficials de 3a. i especialistes	Peons
Unió Europea	6.837	2.777	3.521	1.849	9.978	1.353	8.900	9.954	6.287	8.313
Resta d'Europa	498	196	269	350	1.188	656	2.343	10.197	7.320	11.978
Romania	126	53	98	160	450	338	930	6.365	4.264	6.955
Ucraïna	63	15	24	57	141	103	330	1.320	1.481	2.499
Àfrica	257	162	236	581	1.099	1.336	2.709	18.884	16.568	52.426
Gàmbia	2	3	7	24	18	58	81	518	815	3.760
Marroc	151	126	161	458	813	964	2.057	15.920	11.416	35.428
Senegal	7	5	9	23	64	86	130	534	1.380	3.583
Amèrica llatina	2.777	1.084	1.445	2.189	7.604	4.927	16.029	22.937	23.363	44.995
Argentina	744	229	388	396	1.678	424	2.213	2.297	1.925	2.157
Bolívia	74	19	28	94	190	284	662	1.637	1.427	3.409
Colòmbia	442	213	219	356	1.187	697	2.625	3.571	3.656	6.337
Equador	186	62	145	459	1.130	1.413	3.891	7.677	7.658	18.648
Perú	253	155	104	247	855	1.031	2.287	2.407	3.002	5.508
Rep. Dominicana	33	13	23	76	257	195	554	967	1.407	2.661
Uruguai	83	43	81	109	437	190	756	1.197	936	1.298
Amèrica del Nord	336	144	103	40	206	14	139	51	30	32
Àsia	880	114	261	638	1.145	670	2.160	6.276	9.992	14.802
Xina	136	23	81	251	437	273	823	2.159	4.801	5.361
Filipines	8	11	20	63	91	101	216	647	1.150	942
Pakistan	312	19	54	188	208	164	513	2.028	2.271	5.081
Oceania	28	8	14	11	20	3	15	28	16	62
Total	11.744	4.530	5.922	5.686	21.351	8.988	32.369	68.516	63.701	132.962

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 1 de gener).

Taula 16.

Percentatges d'estrangers afiliats a la Seguretat Social en el règim general per països i tipus de feina. Catalunya, 2007

	Enginyers i llicenciats	Enginyers tècnics, perits	Caps administratius i de taller	Ajudants no titulats	Oficials administratius	Subalterns	Auxiliars administratius	Oficials de 1a. i 2a.	Oficials de 3a. i especialistes	Peons	Total
Unió Europea	11,4	4,6	5,9	3,1	16,7	2,3	14,9	16,7	10,5	13,9	59.769
Resta d'Europa	1,4	0,6	0,8	1	3,4	1,9	6,7	29,1	20,9	34,2	34.995
Romania	0,6	0,3	0,5	0,8	2,3	1,7	4,7	32,2	21,6	35,2	19.739
Ucraïna	1	0,2	0,4	0,9	2,3	1,7	5,5	21,9	24,5	41,4	6.033
Àfrica	0,3	0,2	0,3	0,6	1,2	1,4	2,9	20	17,6	55,6	94.258
Gàmbia	0	0,1	0,1	0,5	0,3	1,1	1,5	9,8	15,4	71,1	5.286
Marroc	0,2	0,2	0,2	0,7	1,2	1,4	3	23,6	16,9	52,5	67.494
Senegal	0,1	0,1	0,2	0,4	1,1	1,5	2,2	9,2	23,7	61,6	5.821
Amèrica llatina	2,2	0,9	1,1	1,7	6	3,9	12,6	18	18,3	35,3	127.350
Argentina	6	1,8	3,1	3,2	13,5	3,4	17,8	18,4	15,5	17,3	12.451
Bolívia	0,9	0,2	0,4	1,2	2,4	3,6	8,5	20,9	18,2	43,6	7.824
Colòmbia	2,3	1,1	1,1	1,8	6,1	3,6	13,6	18,5	18,9	32,8	19.303
Equador	0,5	0,2	0,4	1,1	2,7	3,4	9,4	18,6	18,6	45,2	41.269
Perú	1,6	1	0,7	1,6	5,4	6,5	14,4	15,2	18,9	34,8	15.849
Rep. Dominicana	0,5	0,2	0,4	1,2	4,2	3,2	9	15,6	22,7	43	6.186
Uruguai	1,6	0,8	1,6	2,1	8,5	3,7	14,7	23,3	18,2	25,3	5.130
Amèrica del Nord	30,7	13,2	9,4	3,7	18,8	1,3	12,7	4,7	2,7	2,9	1.095
Àsia	2,4	0,3	0,7	1,7	3,1	1,8	5,8	17	27,1	40,1	36.938
Xina	0,9	0,2	0,6	1,7	3	1,9	5,7	15,1	33,5	37,4	14.345
Filipines	0,2	0,3	0,6	1,9	2,8	3,1	6,6	19,9	35,4	29	3.249
Pakistan	2,9	0,2	0,5	1,7	1,9	1,5	4,7	18,7	21	46,9	10.838
Oceania	13,7	3,9	6,8	5,4	9,8	1,5	7,3	13,7	7,8	30,2	205
Total	3,3	1,3	1,7	1,6	6	2,5	9,1	19,3	17,9	37,4	355.769

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 1 de gener).

el percentatge més alt del conjunt dels col·lectius immigrants, cosa que demostra que són un grup amb inserció alta en les categories intermèdies.

En la categoria d'auxiliars administratius són significatius els percentatges que tenen alguns col·lectius llatinoamericans, com l'argentí, l'uruguaià, el peruà i el colombià. I ja en les categories més altes, l'únic col·lectiu no comunitari que té percentatges significatius és l'argentí. En aquestes categories són els comunitaris els que destaquen amb percentatges alts, fins i tot més alts que els del conjunt de la població (mostrats a la taula 14).

L'evolució que ha tingut la distribució per categories dels col·lectius no comunitaris en els últims anys es mostra a la taula 17. Aquí veiem que l'alt creixement de les dades

Taula 17.

Evolució d'afiliats a la Seguretat Social en el règim general dels treballadors no comunitaris, per tipus de feina. Catalunya, 2005-2007

	Treballadors de fora de la Unió Europea		Treballadors de fora de la Unió Europea		Treballadors de fora de la Unió Europea	
	2005		2006		2007	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Enginyers, llicenciats, caps	3.065	1,8	3.935	1,5	4.907	1,7
Enginyers tècnics, ajudants	1.087	0,6	1.411	0,5	1.753	0,6
Caps administratius	1.415	0,8	1.901	0,7	2.401	0,8
Ajudants no titulats	2.035	1,2	3.182	1,2	3.837	1,3
Oficials administratius	6.088	3,5	9.215	3,6	11.373	3,8
Subalterns	4.096	2,3	6.007	2,3	7.635	2,6
Auxiliars administratius	12.865	7,4	20.787	8,1	23.469	7,9
Oficials de 1a. i 2a.	33.026	18,9	47.398	18,5	58.562	19,8
Oficials de 3a.	36.043	20,7	51.140	19,9	57.414	19,4
Peons i assimilats	74.276	42,6	111.081	43,3	124.649	42,1
Total (d'alta a la Seg. Social en règim general i de la min.)	174.443	100	256.719	100	296.000	100

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades de gener).

absolutes, gairebé no fa variar els percentatges. El percentatge de peons pràcticament no es mou del 42% o 43% i tampoc no hi ha variacions remarcables en tots els altres percentatges. La inserció laboral dels immigrants sembla molt encasellada en uns paràmetres que els canalitzen en les categories baixes i que impedeixen variacions posteriors significatives.

També podem veure quines modificacions s'han produït en aquests tres darrers anys per a les diferents procedències d'origen. A la taula 18 ho fem agrupant les procedències per espais continentals. Aquí tornem a observar que els percentatges no són iguals per a les diferents procedències (destaca el percentatge de peons dels col·lectius africans),

Taula 18.

Evolució dels percentatges d'estrangers no comunitaris afiliats a la Seguretat Social en el règim general, per continents i tipus de feina. Catalunya, 2005-2007

	Resta d'Europa %			Àfrica %			Amèrica llatina %			Àsia %		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Enginyers, llicenciats, caps	1,7	1,3	1,4	0,3	0,3	0,3	2,4	2	2,2	2,3	2,2	2,4
Enginyers tècnics, ajudants	0,6	0,5	0,6	0,2	0,2	0,2	0,9	0,8	0,9	0,3	0,3	0,3
Caps administratius	0,8	0,7	0,8	0,2	0,2	0,3	1,1	1	1,1	0,9	0,7	0,7
Ajudants no titulats	0,9	0,9	1	0,5	0,6	0,6	1,7	1,6	1,7	1,5	1,7	1,7
Oficials administratius	3,2	3	3,4	0,9	1,1	1,2	5,6	5,5	6	3,4	3,3	3,1
Subalterns	1,6	1,6	1,9	1,4	1,4	1,4	3,7	3,4	3,9	1,8	2	1,8
Auxiliars administratius	6,1	6,6	6,7	2,7	3,3	2,9	12,6	12,5	12,6	5,2	6,5	5,8
Oficials de 1a. i 2a.	28,5	26,2	29,1	18,9	18,7	20	17,2	17	18	17,4	16,5	17
Oficials de 3a.	21,9	21,5	20,9	18,6	17,9	17,6	19	18,6	18,3	31,5	28,5	27,1
Peons i assimilats	34,7	37,7	34,2	55,6	55,9	55,6	35,7	37,5	35,3	35,6	38,3	40,1

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades de gener).

però el que també observem és que pràcticament no tenen cap modificació en els tres anys que es mostren. Cal esmentar únicament l'increment de peons que tenen els col·lectius asiàtics, produït a costa de la categoria immediatament superior.

La distribució per categories mostrada en aquest apartat té a veure amb diferents aspectes: el creixement d'ocupació més gran es produeix en uns sectors en què la proporció de no qualificats és més gran; aquests nous llocs de treball són els que capten els immigrants; els immigrants són els més recentment incorporats al mercat laboral; en la majoria dels casos la seva inserció s'ha iniciat des de la irregularitat; etc. Però en canvi la situació no té relació amb els nivells formatius de la població immigrada. Les dades de l'EPA assenyalen que aquesta població té menor proporció de titulats superiors que la població autòctona, però, en canvi, en els nivells intermedis, és a dir, en la relació entre l'ensenyament primari i el secundari, el nivell de la població immigrada és superior al de l'autòctona.

Això hauria de conduir a una situació d'escurçament progressiu de les distàncies entre immigrants i autòctons pel que fa a la distribució per categories. Però el que es mostra fins ara no indica que aquest escurçament s'estigui produint. Sens dubte, s'hauria d'observar aquest aspecte en els anys vinents.

DISTRIBUCIÓ PER CATEGORIES LABORALS DE LES DONES IMMIGRADES

El mateix exercici que hem fet en l'apartat anterior el farem ara amb les dades de les dones estrangeres afiliades al règim general de la Seguretat Social. Si abans dèiem que no s'ha d'oblidar que els llocs de treball del sector domèstic no estan inclosos en aquestes dades, ara, quan ens referim a les dones, aquest advertiment encara és més pertinent.

A la taula 19 apareixen les dades absolutes i a la 20 les percentuals. Cal assenyalar, d'entrada, algunes diferències que s'observen respecte de les dades referides a ambdós sexes. En fixar-nos en la darrera fila, abans de veure les diferències que es produeixen per nacionalitats, notem que les dones tenen un percentatge una mica inferior de

Taula 19.

Dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social en el règim general, per països i tipus de feina. Catalunya, 2007

	Enginyers i llicenciats	Enginyers tècnics, perits	Caps administratius i de taller	Ajudants no titulats	Oficials administratius	Subalterns	Auxiliars administratius	Oficials de 1a. i 2a.	Oficials de 3a. i especialistes	Peons
Unió Europea	2.033	1.318	1.261	768	5.326	589	5.737	1.505	2.376	2.670
Resta d'Europa	230	138	110	204	817	352	1.856	1.233	3.369	4.271
Romania	68	39	34	94	289	190	744	678	1.932	2.320
Ucraïna	28	10	12	33	102	56	264	174	609	898
Àfrica	62	37	40	200	406	469	1.318	1.279	3.387	7.058
Gàmbia	0	3	2	4	9	20	27	36	89	433
Marroc	41	28	24	165	316	375	1.065	1.030	2.774	5.190
Senegal	0	0	1	4	8	18	33	43	135	315
Amèrica llatina	1.151	597	565	1115	4.478	2.859	11.854	4.927	10.856	19.811
Argentina	297	113	132	166	861	186	1.559	460	757	798
Bolívia	27	8	11	56	120	190	514	271	675	1.285
Colòmbia	181	112	102	177	751	414	1.982	774	1.810	2.852
Equador	66	41	48	258	730	913	3.024	1.484	3.642	8.448
Perú	111	121	43	131	495	559	1.642	535	1.141	2.449
Rep. Dominicana	20	5	15	52	147	113	393	451	824	1.392
Uruguai	42	26	21	55	231	99	523	193	393	440
Amèrica del Nord	126	68	44	19	119	6	80	19	14	13
Àsia	126	46	67	171	469	201	778	1.077	2.771	2.519
Xina	58	16	33	117	222	119	404	657	2.087	1.711
Filipines	3	6	6	22	63	37	112	257	396	384
Pakistan	6	0	3	5	8	7	32	30	36	71
Oceania	7	6	6	5	7	3	9	5	3	9
Total	3.766	2.230	2.115	2.496	11.687	4.485	21.678	10.062	22.813	36.432

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 11 de gener).

peons (30,9%) que el que hi havia en la taula d'ambdós sexes (37,4%); també veiem que el percentatge en oficials de tercera és semblant al d'ambdós sexes, però, en canvi, els d'oficials de primera i segona són molt inferiors. Una altra diferència significativa és que les dones tenen un percentatge d'auxiliars administratius (18,4%) força més alt que el d'ambdós sexes (9,1%), i també és més alt el percentatge que tenen en la categoria d'oficials administratius.

Aquesta distribució per categories de les dones immigrades no dibuixa una situació gaire pitjor que la dels homes, però, com dèiem, aquí no està inclòs el servei domèstic. Podem fer un exercici aproximatiu per veure el percentatge que correspondria a les feines no qualificades si hi incloem les feines domèstiques. Les dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social a Catalunya són 159.121, de les quals 36.432 estan en la categoria de peons del règim general i 30.432 ho estan en el règim de treballadors domèstics. Sumant aquestes dues quantitats (més les dones en el règim agrícola) la proporció que ens dóna respecte del total d'afiliades és el 43,3%. Però si aquest exercici el fem prenent només en consideració les dades dels col·lectius no comunitaris, el percentatge que obtenim és del 50,1%.

Aquest 50,1% és un percentatge molt més realista per indicar la proporció de dones immigrades ocupades en feines no qualificades. Si fem el mateix exercici per als homes immigrants, el percentatge en feines no qualificades és del 40,5% si considerem tots els estrangers, i del 46,6% si només considerem els no comunitaris. Com veiem, les dones immigrades pateixen una distribució per categories pitjor que la dels homes.

Per nacionalitats hi ha també diferències significatives, fins i tot més grans que les que es poden veure en la taula d'ambdós sexes. Els percentatges més alts de peonatge tornen a aparèixer en les nacionalitats africanes, encara que les d'Europa de l'Est i algunes llatinoamericanes també tenen percentatges alts en aquesta categoria. En la categoria d'auxiliars administratius destaquen fortament les llatinoamericanes. I, si en les dades d'ambdós sexes el col·lectiu argentí destaca amb una millor distribució per categories, quan observem les dades referides a les dones s'observa que aquesta millora encara s'accentua més. Les argentines tenen una distribució per categories que no es diferencia gaire de la distribució de les dones comunitàries.

Taula 20.

Percentatges de les dones estrangeres afiliades a la seguretat social en el règim general, per països i tipus de feina. Catalunya, 2007

	Enginyers i llicenciats	Enginyers tècnics, perits	Caps administratius i de taller	Ajudants no titulats	Oficials administratius	Subalterns	Auxiliars administratius	Oficials de 1a. i 2a.	Oficials de 3a. i especialistes	Peons	Total
Unió Europea	8,6	5,6	5,3	3,3	22,6	2,5	24,3	6,4	10,1	11,3	23.583
Resta d'Europa	1,8	1,1	0,9	1,6	6,5	2,8	14,8	9,8	26,8	34	12.580
Romania	1,1	0,6	0,5	1,5	4,5	3	11,6	10,6	30,2	36,3	6.388
Ucraïna	1,3	0,5	0,5	1,5	4,7	2,6	12,1	8	27,9	41,1	2.186
Àfrica	0,4	0,3	0,3	1,4	2,8	3,3	9,2	9	23,8	49,5	14.256
Gàmbia	0	0,5	0,3	0,6	1,4	3,2	4,3	5,8	14,3	69,5	623
Marroc	0,4	0,3	0,2	1,5	2,9	3,4	9,7	9,4	25,2	47,1	11.008
Senegal	0	0	0,2	0,7	1,4	3,2	5,9	7,7	24,2	56,6	557
Amèrica llatina	2	1	1	1,9	7,7	4,9	20,4	8,5	18,6	34	58.213
Argentina	5,6	2,1	2,5	3,1	16,2	3,5	29,3	8,6	14,2	15	5.329
Bolívia	0,9	0,3	0,3	1,8	3,8	6	16,3	8,6	21,4	40,7	3.157
Colòmbia	2	1,2	1,1	1,9	8,2	4,5	21,6	8,5	19,8	31,2	9.155
Equador	0,4	0,2	0,3	1,4	3,9	4,9	16,2	8	19,5	45,3	18.654
Perú	1,5	1,7	0,6	1,8	6,8	7,7	22,7	7,4	15,8	33,9	7.227
Rep. Dominicana	0,6	0,1	0,4	1,5	4,3	3,3	11,5	13,2	24,2	40,8	3.412
Uruguai	2,1	1,3	1	2,7	11,4	4,9	25,9	9,5	19,4	21,7	2.023
Amèrica del Nord	24,8	13,4	8,7	3,7	23,4	1,2	15,7	3,7	2,8	2,6	508
Àsia	1,5	0,6	0,8	2,1	5,7	2,4	9,5	13,1	33,7	30,6	8.225
Xina	1,1	0,3	0,6	2,2	4,1	2,2	7,4	12,1	38,5	31,5	5.424
Filipines	0,2	0,5	0,5	1,7	4,9	2,9	8,7	20	30,8	29,9	1.286
Pakistan	3	0	1,5	2,5	4	3,5	16,2	15,2	18,2	35,9	198
Oceania	11,7	10	10	8,3	11,7	5	15	8,3	5	15	60
Total	3,2	1,9	1,8	2,1	9,9	3,8	18,4	8,5	19,4	30,9	117.764

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (dades a 11 de gener).

ALGUNES CONCLUSIONS

El gener del 2007 hi havia 434.518 estrangers en alta laboral a la Seguretat Social a Catalunya, cosa que suposava un augment de 38.658 respecte de l'any anterior, i un increment percentual del 9,5%, que ha estat el més baix dels últims anys. Després del fort increment produït el 2005, any de l'última regularització, sembla que s'hagi ralentit l'augment de persones estrangeres ocupades.

Però els treballadors i treballadores estrangers han aportat el gruix del creixement de l'ocupació que s'ha produït el 2006 a Catalunya, ja que el nombre total de persones afiliades a la Seguretat Social només es va incrementar en 49.300. Això té relació amb l'evolució que han tingut les taxes d'ocupació i d'atur en els últims anys.

La taxa d'ocupació ha anat augmentant, tant per a la població autòctona com per a la immigrada, i la taxa d'atur ha anat disminuint també per a ambdós grups. La població autòctona catalana havia arribat ja, a les acaballes de l'any 2006, a una taxa d'atur del 5,7%, taxa que pràcticament no pot descendir més i que marca una situació en què el creixement de l'ocupació haurà de ser principalment aportat per la immigració. Si continuem mantenint el creixement econòmic dels últims anys, serà necessari potenciar l'accés de nous immigrants a Catalunya.

La població immigrada té una taxa d'ocupació que està gairebé dotze punts per damunt de la del conjunt de la població catalana, però també té una taxa d'atur més gran. És remarcable que la taxa d'atur dels estrangers hagi descendit, en quatre anys, del 17,3% a l'11,3%, però continua tenint un marge de descens que ha de ser tingut en compte per les polítiques públiques d'ocupació.

Les dones són el 36,6% del total d'estrangers en alta laboral. El seu percentatge va créixer significativament amb el procés de regularització del 2005. El 2006 ha patit un lleuger descens, però s'ha mantingut en un nivell superior al que hi havia abans de la regularització. No obstant això, els col·lectius que tenien percentatges més baixos de dones entre la seva població ocupada (els africans i el pakistanès) continuen en aquesta situació, sense que s'hagin produït canvis perceptibles; un altre aspecte, doncs, que cal tenir en compte en les polítiques específiques de promoció de l'ocupació.

En la distribució per sectors laborals dels treballadors i treballadores immigrants amb alta a la Seguretat Social s'ha produït un canvi important respecte de l'any anterior: un remarcable descens del nombre de treballadors domèstics. Amb la regularització del 2005 s'havia produït un increment molt considerable de treballadors i treballadores del servei domèstic, i el descens que ara es percep demostra que moltes de les persones que es van regularitzar com a treballadors domèstics no ho eren o tenien moltes possibilitats de deixar de ser-ho després de renovar els permisos.

El sector que manté un increment vigorós en l'ocupació de població immigrada és la construcció: el 2006 els estrangers en alta laboral en aquest sector van augmentar un 20%. Actualment el 25% del total d'estrangers (homes) afiliats a la Seguretat Social són a la construcció, encara que aquest percentatge puja al 40% quan es tenen en compte els immigrants que continuen estant en situació irregular: aquesta és la conclusió que s'extreu de les estadístiques de l'EPA.

Pel que fa a la distribució dels treballadors estrangers per categories laborals, cal destacar que es manté, sense cap modificació, la seva concentració en les categories baixes. El percentatge de peons que hi ha entre els col·lectius no comunitaris afiliats al règim general de la Seguretat Social (42,1%) és molt superior al que hi ha en el conjunt de la població ocupada (15,8%), i en els últims anys no s'ha produït cap reducció d'aquesta distància. Els col·lectius, com el marroquí, en què aquest percentatge és encara més gran, tampoc no l'estan disminuint en absolut.

En realitat, la concentració dels treballadors immigrants en les categories baixes és més gran que la que s'indica en el percentatge que apareix en el paràgraf anterior, i és encara més gran per a les dones. Quan se sumen les dades sobre els peons que ens mostren les estadístiques del règim general de la Seguretat Social, amb les de treballadors domèstics i treballadors agrícoles, incloses en els règims especials, s'arriba a la conclusió que els homes immigrants no comunitaris estan en un 46,6% en feines no qualificades, i les dones ho estan en un 50,1%. Aquestes concentracions en les categories baixes no responen als nivells formatius dels immigrants, i la modificació d'aquesta situació constitueix un dels principals reptes per a les polítiques d'integració social a Catalunya.

